

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM ISCED 1

Príloha

Prierezové témy a ich začlenenie do výchovnovzdelávacieho procesu

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Vypracované podľa:

Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 1 – Ochrana života a zdravia

Vypracovala: Mgr. Dana Rapavá

CHARAKTERISTIKA UČIVA

Povinné učivo „Ochrana života a zdravia“ sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov školského vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

CIELE UČIVA

Povinné učivo, ktoré nie je samostatným predmetom je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov. Poskytuje im potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, zdravia a života iných ľudí.

Formatívna a informatívna zložka učiva sa prezentuje činnosťou žiakov:

- a) morálnou, ktorá tvorí základ ich vlasteneckého a národného cítenia;
- b) odbornou, ktorá im umožňuje osvojenie vedomostí a zručností v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- c) psychologickou, ktorá pôsobí na proces adaptácie v požiadavkách záťažových situácií;
- d) fyzickou, pre ktorú je charakteristická tvorba predpokladov na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Kompetencie preberaného učiva zahŕňajú individuálne, medzil'udské aspekty a pokrývajú formy správania, ktoré jednotlivec využíva na efektívnu a konštruktívnu účasť na spoločenskom živote v prípadoch riešenia konfliktov. Základné zručnosti v rámci tejto kompetencie zahŕňajú schopnosť účelne komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka. Tieto spoločenské a občianske kompetencie by mali ovplyvniť schopnosť žiakov zvládať stres a frustráciu, komunikáciu s inými ľuďmi a solidaritu pri riešení problémov širšej komunity ľudí.

Možno predpokladať, že rozvíjaním týchto vlastností sa utvárajú požadované schopnosti potrebné pre občana v oblasti ochrany života a zdravia a to nielen v aktuálnom čase počas vzdelávania v škole, ale aj v úlohe perspektívnej v dospelosti v rôznych zamestnaniach.

Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie.

Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu.

Pre dosiahnutie cieľov využíva OŽaZ daný tematický obsah, vhodné organizačné formy, metódy a prostriedky prispôsobené daným podmienkam. Opakovanie určitých zhodných prvkov a príbuznosti tém treba chápať z hľadiska cieľov v ročníku (vidieť, poznať, ovládať, získať poznatok a zručnosť).

Na záver deväťročného štúdia na základnej škole by mali žiaci teoreticky a prakticky ovládať vybrané úlohy:

- z tematiky riešenia mimoriadnych situácií – civilná ochrana;
- zo zdravotnej prípravy vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- vedieť zvládnuť základné činnosti pri pohybe a pobyte v prírode;
- vzhľadom na vek a pohlavie optimálne zvyšovať psychickú, fyzickú pripravenosť a odolnosť pre prípad vzniku predpokladaných mimoriadnych situácií.

PRÍNOS

Prínosy osvedčenej pedagogickej skúsenosti vidíme v tom, že nástrahy života sú určené k tomu, aby poranenia žiaci primárneho vzdelávania vedeli improvizovať. Poskytovaním pomoci v prípade ohrozovania života a zdravia rozvíjame kľúčové kompetencie žiakov napr.:

- sociálne komunikačné (vyjadrovať sa, čítať s porozumením, pozorne počúvať, komunikovať veku primeraným spôsobom, vytvárať si dobré vzťahy),
- uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky (riešiť praktické problémy v každodenných situáciách),
- v oblasti informačných a komunikačných technológií (používať dataprojektor, notebook, interaktívnu tabuľu),
- učiť sa učiť (učiť sa čítať s porozumením, učiť sa vyhľadávať informácie v texte,...),
- riešiť problémy (vnímať a sledovať problémové situácie, navrhovať riešenie problémov),

- osobné, sociálne a občianske (využívať svoje možnosti, zvládať stres, poznávať svoje silné a slabé stránky, prijímať nápady iných, učiť sa spolupracovať v skupine, poznať dôležitosť ochrany zdravia).

Prínosom je taktiež možnosť implementácie medzipredmetových vzťahov v rámci vzdelávacích oblastí.

METÓDY PRÁCE

V edukačnom procese vyučujúci uplatňuje metódy:

- a) metódy priameho prenosu poznatkov (rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie, opis),
- b) metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (pozorovanie, demonštrácia, hry),
- c) metódy problémové (práca s knihou).

Metódy priameho prenosu poznatkov

Rozprávanie – slovná metóda, ktorú učiteľ využíva, keď žiakov oboznamuje so skutočnosťou. Uplatňuje city, fantáziu, predstavy, vlastné zážitky žiakov primárneho vzdelávania i poznatky získané čítaním. Rozpráva príhodu z uštipnutia hmyzom (napr. o pozorovaní včely, komára), ktorej bol svedkom.

Rozhovor – významná metóda, ktorá udržiava aktivitu žiakov a vysvetľuje nejasné podrobnosti. Použiť ju môžeme na začiatku vyučovania, na priebežnú kontrolu počas hodiny i na upevnenie nových poznatkov. Prevládajú verbálne odpovede žiakov na otázky učiteľa, ktoré sú zreteľné, jasné, stručné, štylisticky správne formulované, nesmú byť nápomocné. Napr. Prečo bol vybraný znak červeného kríža v bielom poli ako symbol Červeného kríža?

Vysvetľovanie – obohacovanie slovnej zásoby o nové pojmy, postupy práce a ich využitie v praxi. Pri vysvetľovaní musí učiteľ dbať na viaceré požiadavky:

- vysvetľovať učivo v logickej nadväznosti, opierať sa o predchádzajúce vedomosti,
- sústrediť sa na hlavné a podstatné myšlienky,
- dopĺňať rôznymi príkladmi a nepoužívať cudzie slová.

Na efektivitu vysvetľovania učiteľ používa pomôcky, obrázky, ukážky predmetov, pomocou ktorých ovplyvňuje ich záujmy. Napr. obrázky tela, prezentácie poskytovania prvej pomoci (stabilizovaná poloha, umelé dýchanie).

Opis - spojený s pozorovaním a využívané sú zmyslové orgány detí. Je to metóda, ktorou sú žiaci oboznamovaní s charakteristickými znakmi preberaného predmetu alebo javu. Pri opise učiteľ musí mať na zreteli plánovitý a systematický postup. Sústreďuje pozornosť na podstatné znaky predmetu alebo javu. Napr. transport, obväzovanie.

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov

Pozorovanie – úzko súvisí s demonštráciou. Vede žiakov k samostatnosti, uvedomelosti, vytrvalosti a zapája do činnosti rôzne zmysly.

Pozorovanie má schopnosť rozvíjať vyjadrovacie schopnosti detí. Ďalej ich obohacuje o zdravotnícke termíny, pojmy, názvy, definície a vedie k pojmovej jasnosti. Napr. pozorujú vonkajšiu a vnútornú stavbu tela človeka (srdcovo – cievny systém).

Demonštrácia – rozvíja pozorovacie schopnosti, sprostredkúva poznanie skutočnosti, obohacuje predstavy, prehľbuje skúsenosti žiakov. Využitie demonštrácie si vyžaduje mať na zreteli vekové osobitosti žiakov, vhodné časové zaradenie a mať dostupnosť demonštrovaných predmetov pre všetkých jednotlivcov. Napr. balíček prvej pomoci (obväzy, trojrohá šatka, náplasti, dezinfekčné prostriedky).

Metódy problémové

Práca s knihou – súčasť samostatného vzdelávania jednotlivca. Informácie získavajú deti z rôznych encyklopédií a príručiek prvej pomoci, ktoré majú svoje miesto vo všetkých etapách vyučovacieho procesu (pri motivácii, osvojovaní nového učiva, upevňovaní i prehľbovaní, spätnej väzbe a kontrole výsledkov). Napr. príručky prvej pomoci.

Hry – majú značný význam najmä v primárnom vzdelávaní. Prostredníctvom nich sú deti veľmi intenzívne zapojené do práce a dovedú ich k takej sústredenosti, k akej nedôjde pri žiadnej inej metóde. Nemali by byť samoučelné, ale vždy musia sledovať splnenie istého cieľa. Približujú a uľahčujú učebnú činnosť. Zábavným spôsobom rozvíjajú v deťoch samostatnosť, emocionálnu aktivitu, vynachádzavosť a tvorivosť v konaní a myslení. Bezprostredne pôsobia na ich vnímanie, navodzujú ich citový vzťah k novým poznatkom a vedomostiam. Účinnosť hier sa znásobuje, ak sa využívajú rôzne hračky a materiály.

V edukačnom procese je možné využívať situačné a inscenačné hry, a tak práca pre deti je prirodzenejšia a zaujímavejšia.

Situačné hry – spočívajú v tom, že žiaci obdržia opis istej situácie alebo prípadu. Opis situácie obsahuje niekoľko úloh, ktoré majú jednotlivcov motivovať na riešenie problému. Riešením sa žiaci učia. Na

navodenie môžu používať otázky typu: zhodnotiť, zdôvodniť, doplniť, rozhodnúť a pod. Napr. pri úraze elektrickým prúdom a následne poskytnutie prvej pomoci.

Inscenačné hry – autormi hier sú samotné deti, ktoré inscenujú určité roly, poranenia a nehody. Potom sa pokúsia nájsť východisko zo situácie, t. j. nájsť riešenie problému. Výhodou tejto hry, okrem jej dynamickosti, je aj emocionálne zaangažovanie vzdelávaných. Napr. prenos raneného, simulácia nehôd a poranení.

Hodnotenie

Hodnotenie žiackych prejavov má prevažne motivačnú funkciu, preto je potrebné vyzdvihnúť všetky kladné stránky. Kvalitu určitej činnosti komentuje učiteľ prostredníctvom použitia verbálnych a neverbálnych prostriedkov, nie známku. Hodnotiť môže to čo so žiakmi dôkladne prebral a upevnil. Hodnotíme pri každej vhodnej príležitosti, najčastejšie slovné.

Slová volíme tak, aby výkon práce bol odmenený pochvalou.

OBSAH A REALIZÁCIA UČIVA

Tematické celky

	Tematické celky
1.	Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana
2.	Zdravotná príprava
3.	Pohyb a pobyt v prírode

Organizačné formy

Na realizáciu učiva sa využívajú viaceré organizačné formy:

- Didaktické hry (DH) na I. stupni ZŠ sa konajú v prírode 1 raz v roku v trvaní 4 hodín. Pred DH realizujeme deň prípravy najmä na teoretickú časť v rozsahu 2 – 4 hodín podľa náročnosti plánovaných činností.
- Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy:
 - vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov – medzi predmetové vzťahy,
 - úlohy objektivej ochrany školy,
 - rešpektovanie vnútorného poriadku školy,
 - požiarne a poplachové smernice,
 - zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci,
 - cvičenia v prírode v rámci TV.

Obsah tematických celkov 1. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- naša obec – všeobecná charakteristika;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia – postup opustenia školy, miesto zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru;
- signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení;
- horľaviny a ich následky.

Pohyb a pobyt v prírode

- orientácia v mieste školy a jej okolí;
- určenie svetových strán podľa slnka;
- významné budovy a ich účel – zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad;
- historické objekty našej obce – pamätne domy, zručaniny, pamätníky, múzeá, galérie;
- poznávanie zelene v okolí obce;
- správanie sa k osamelým zvieratám.

Zdravotná príprava

- vybavenie domácej lekárničky a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci; nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov;
- ošetrovanie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy;
- privolanie pomoci k zranenému;
- význam symbolu Červený kríž.

Vzdelávací štandard

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana	<p>Naša obec - všeobecná charakteristika</p> <p>Varovný signál</p> <p>Povinnosti a činnosti žiakov pri vyhlásení signálov</p> <p>Spôsob evakuácie v prípade ohrozenia požiarom</p> <p>Základné druhy horľavín a ich následky</p>	<p><i>Varovné signály a činnosť žiakov po varovaní</i></p> <p>Poznať signál „Všeobecné ohrozenie“ a činnosť po jeho vyhlásení.</p> <p>Povedz, ako sa dozvieš o hroziacom nebezpečenstve.</p> <p>Uved', aký tón vydáva siréna pri signáli „Všeobecné ohrozenie“.</p> <p>Povedz, čím sa líši signál „Všeobecné ohrozenie“ od signálu „Ohrozenie vodou“.</p> <p><i>Evakuácia školy v prípade ohrozenia</i></p> <p>Poznať činnosti pri opustení školy v prípade ohrozenia.</p> <p>Vymenuj, ktoré materiály v škole, triede sú horľavé.</p> <p>Ukáž, kde stojíš v skupine pred odchodom z triedy.</p> <p>Povedz, ktorou cestou pôjdeš z triedy po vyhlásení signálu v prípade ohrozenia.</p> <p>Uved' príklad, kedy sa evakuuje škola.</p> <p>Urči miesto, kde sa v škole nachádza sklad civilnej ochrany.</p>
Pohyb a pobyt v prírode	<p>Orientácia v mieste školy a jej okolí</p> <p>Osvojiť si vedomosti, zručnosti a pohyb v teréne podľa prírodných úkazov</p> <p>Základné informácie o významných budovách a ich účele</p> <p>Historické objekty v obci a jej okolí.</p>	<p><i>Orientácia v mieste školy a jej okolí</i></p> <p>Poznať svoju školu.</p> <p>Uved' názov ulice, na ktorej sídli škola.</p> <p>Urči miesto tvojej triedy v budove školy.</p> <p>Ukáž na pláne školy jedáleň, telocvičňu, východ z budovy.</p> <p>Poznať okolie školy.</p> <p>Vymenuj najmenej dve ulice, ktorými prechádzaš cestou z domu do školy.</p> <p>Uved' presnú adresu svojho bydliska.</p> <p><i>Určovanie svetových strán</i></p> <p>Poznať svetové strany</p> <p>Ukáž, kde na obzore vychádza a kde zapadá slnko.</p> <p>Vysvetli určovanie svetových strán podľa slnka.</p> <p><i>Významné budovy a ich účel</i></p> <p>Poznať významné budovy v mieste bydliska a školy.</p> <p>Popíš presné miesto, kde sa nachádza zdravotné stredisko v obci.</p> <p>Uved' približné miesto pošty.</p> <p>Vymenuj dopravné prostriedky, pomocou ktorých sa dostaneš do školy.</p> <p>Zhotov jednoduchý náčrt dôležitých budov v okolí školy a mieste bydliska.</p>
Zdravotná príprava	<p>Význam poskytnutia prvej pomoci</p> <p>Vybavenie domácej lekárničky a jej využitie</p> <p>Nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov</p>	<p><i>Prvá pomoc s použitím domácej lekárničky</i></p> <p>Poznať a charakterizovať prvú pomoc.</p> <p>Povedz, komu je potrebné nahlásiť úraz.</p> <p>Nakresli znak (symbol) Červeného kríža, ktorý vidíš na lekárničke.</p>

	<p>Význam symbolu Červený kríž</p> <p>Spôsob privolania pomoci k zranenému</p> <p>Ošetrovanie jednoduchých poranení rúk, nôh a hlavy</p>	<p>Poznať funkciu domácej lekárničky. Povedz, prečo deti nesmú svojvoľne užívať lieky.</p> <p>Vymenuj tri lieky alebo zdravotné pomôcky, ktoré by nemali chýbať v domácej lekárničke.</p> <p>Uveď tri najdôležitejšie obvazové pomôcky.</p> <p>Povedz, kde všade by nemala chýbať lekárnička.</p> <p><i>Jednoduché rany</i></p> <p>Poznať postup ošetrovania jednoduchých poranení.</p> <p>Urči, akým prostriedkom vyčistíš ranu.</p> <p>Vysvetli, na čo slúžia rýchloobväzy (náplasti).</p> <p>Ukáž na spolužiakovi ošetrovanie odreniny chrbta ruky.</p>
--	--	--

Obsah tematických celkov 2. ročník

- a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana
- možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch;
 - zoznámenie sa s detskou ochrannou maskou (DM-1, CM3-3/h), určenie veľkosti;
 - druhy signálov civilnej ochrany a činnosť žiakov na vyhlásenie varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“;
 - evakuácia školy v prípade ohrozenia požiarom;
 - protipožiarne stanovište, kde sa nachádza zbor požiarnej ochrany - hasiči a spôsob jeho privolania;
 - nebezpečenstvá pri zaobchádzaní s elektrickým a plynovým zariadením;
 - zápalky, zapalovače a horľaviny.
- b) Zdravotná príprava
- kedy a kadiaľ do zdravotného strediska;
 - správanie sa v čakárni, u lekára a pri školských lekárskech prehliadkach;
 - pomoc lekárov chorým a zraneným;
 - ochrana pred chorobami, účelné obliekanie;
 - ochrana a prvá pomoc pri zistení kliešťá, uštipnutí zmijou, osou a včelou.
- c) Pohyb a pobyt v prírode
- význam vody v prírode, pitie povrchovej vody;
 - jedovaté rastliny, jedovaté huby;
 - zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode;
 - zvieratá vo voľnej prírode, nebezpečenstvo besnoty;
 - značenie turistických chodníkov.

Vzdelávací štandard

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana</p>	<p>Možnosti vzniku mimoriadnych udalostí</p> <p>Druhy varovných signálov</p> <p>Opatrenia na ochranu životov, zdravia a majetku pri vzniku mimoriadnej udalosti</p> <p>Spôsob evakuácie</p> <p>Detská ochranná maska a jej použitie</p>	<p><i>Mimoriadne udalosti – možnosti vzniku</i></p> <p>Poznať riziká, ktoré ohrozujú život, zdravie, majetok.</p> <p>Charakterizuj svojimi slovami pojem mimoriadna situácia, udalosť.</p> <p>Povedz aspoň dve možnosti vzniku mimoriadnej udalosti v prírode a na objektoch.</p> <p>Povedz, kde v blízkosti školy a tvojho bydliska môže dôjsť k vzniku mimoriadnej udalosti.</p> <p>Urči, ako znie tón pri vyhlásení varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“.</p>

	<p>Pravidlá správania sa v prípade ohrozenia požiarom</p> <p>Protipožiarne stanovište</p> <p>Nebezpečenstvo hroziace pri manipulácii so zápalkami, zapaľovačmi a horľavinami, s elektrickým a plynovým zariadením.</p>	<p><i>Požiarňa ochrana</i> Osvojiť si pravidlá evakuácie pri ohrození požiarom. Popíš únikovú cestu v prípade vyhlásenia evakuácie pri vzniku požiaru. Uved', kto a ako vyhlási signál „Horí“ na škole. Povedz, komu a ako je potrebné ohlásiť požiar. Poznať nebezpečenstvo pri manipulácii s materiálom umožňujúcim vznik požiaru. Vysvetli nebezpečenstvo použitia otvoreného ohňa v blízkosti horľavých a výbušných látok. Urči, kde v škole sú umiestnené hasiace prístroje. Povedz, čo všetko je potrebné skontrolovať pred odchodom z domu do školy, aby nedošlo k požiaru. <i>Prostriedky individuálnej ochrany</i> Poznať základné prostriedky ochrany jednotlivca. Vymenuj bežné dosiahnuteľné prostriedky ochrany jednotlivca. Povedz, pomocou čoho a ako sa zisťuje veľkosť ochrannej masky.</p>
<p>Pohyb a pobyt v prírode</p>	<p>Význam vody v prírode a jej konzumácia</p> <p>Zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode</p> <p>Jedovaté huby</p> <p>Značenie turistických chodníkov</p>	<p><i>Príroda – charakteristika a význam</i> Charakterizovať význam vody v prírode. Povedz, ktorá rieka preteká v mieste tvojho bydliska, alebo okolí. Povedz, čím sa znečisťuje voda v prírode. Poznať jedovaté huby. Rozlíš jedovaté huby na obrázku. <i>Správanie sa a pohyb v prírode</i> Poznať zásady pohybu a pobytu v prírode. Povedz, prečo nemáme poškodzovať prírodu. Opíš možné následky nesprávneho ukrytia pred bleskom. Poznať turistické chodníky. Urči miesto, kde sa nachádza najbližší turistický chodník v okolí školy, obce. Popíš, ako sa označujú turistické chodníky.</p>
<p>Zdravotná príprava</p>	<p>Návšteva lekára v zdravotnom stredisku. Správanie sa v zdravotníckych zariadeniach. Úloha lekára pri pomoci chorým a zraneným. Prevencia pred chorobami a preventívne opatrenia proti uštipnutiu hmyzom.</p>	<p><i>Významné strediská z hľadiska zdravotnej prevencie a liečenia</i> Poznať významné zdravotnícke zariadenia. Uved', kde sa nachádza zdravotné stredisko v mieste tvojho bydliska. Opíš, na aký účel slúži ľuďom nemocnica. Vysvetli, ako sa správať v čakárni u lekára. <i>Starostlivosť o zdravie</i></p>

		<p>Poznať zásady starostlivosti o zdravie. Vysvetli význam povolania lekár. Uved', akých lekárov si navštívil a ako pomáhajú chorým a raneným. Povedz, ktorým športom si upevňuješ zdravie. Uved', aká strava je pre človeka najzdravšia.</p> <p><i>Nepríjemné poranenia</i> Poznať zásady ošetrovania nepríjemných poranení. Uved', na aké poranenie použiješ studený obklad. Povedz, pomocou čoho vyťahneš žihadlo zapichnuté v koži. Povedz názov jediného jedovatého hada u nás. Charakterizuj, ako vyzerá miesto so zahryznutým kliešťom.</p>
--	--	---

Obsah tematických celkov 3. ročník

- a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana
- evakuácia žiakov pri ohrození školy a jej okolia – prírodné katastrofy, živelné pohromy a výhražné správy;
 - varovné signály CO a činnosť žiakov pri ich vyhlásení;
 - druhy mimoriadnych udalostí a spôsob ich vyhlasovania;
 - poloha školy, ulice, oboznámenie sa so zdrojmi ohrozenia.
- b) Zdravotná príprava
- všeobecné zásady ochrany zdravia aplikované na časti ľudského tela a časti tváre; starostlivosť o chrup;
 - hygiena tela, bielizne, šiat;
 - správna životospráva – jedlo, spánok, oddych, učenie;
 - ošetrovanie a obväzovanie prstov ruky, lakťa, oka, hlavy.
- c) Pohyb a pobyt v prírode
- okolie našej obce, stanovište našej školy;
 - orientácia podľa poludňajšieho tieňa;
 - približné určovanie významných budov a iných dominánt v okolí podľa svetových strán;
 - tvary zemského povrchu – rovina, pahorkatina, vysočina, kopec, hora, úbočie, svah, úpätie;
 - chránené územie, objekty a prírodné útvary v obci a jej okolí.

Vzdelávací štandard

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana	<p>Charakteristika jednotlivých druhov mimoriadnych udalostí</p> <p>Druhy a spôsob vyhlásenia varovných signálov</p> <p>Opatrenia na ochranu životov, zdravia a majetku pri vzniku mimoriadnej udalosti</p> <p>Možné zdroje ohrozenia vzhľadom na polohu školy</p> <p>Spôsob evakuácie v prípade ohrozenia školy a jej okolia – havária, živelná pohroma, katastrofa</p>	<p><i>Mimoriadne udalosti</i> Poznať druhy mimoriadnych udalostí a spôsob ich vyhlásenia. Charakterizuj živelnú pohromu, haváriu, katastrofu. Povedz, čo urobíš keď zaznie siréna a nenachádzaš sa v škole ani doma, ale vonku. Povedz, ako sa dozvieš o hroziacom nebezpečenstve a vzniku mimoriadnej udalosti. Uved', ako dlho počuť sirénu pri signáli „Všeobecné ohrozenie“. Uved' miesta možností vzniku mimoriadnych udalostí v okolí školy, bydliska.</p>

	<p>Povinnosti žiakov pri organizácii evakuácie</p>	<p>Vymenuj najčastejšie požiarne nedostatky (poruchy) v škole, v domácnosti.</p> <p><i>Evakuácia</i> Osvojiť si základné zákony pri evakuácii školy. Povedz, ako sa môžeme evakuovať z ohrozeného priestoru. Vymenuj, ktoré veci sa odporúčajú vziať si zo sebou pri evakuácii – evakuačná batožina. Uved' hmotnosť evakuačnej batožiny pre deti.</p>
<p>Pohyb a pobyt v prírode</p>	<p>Okolie obce, chránené územia, objekty a prírodné útvary</p> <p>Orientácia podľa poludňajšieho tieňa</p> <p>Hlavné a vedľajšie svetové strany</p> <p>Významné budovy a dominanty v okolí</p> <p>Tvary zemského povrchu.</p>	<p><i>Orientácia v teréne</i> Poznať stanovište a okolie školy. Urči najvýhodnejšie miesto v okolí školy na pozorovanie. Povedz, ako určujeme svetové strany podľa tieňa. Urči hlavné svetové strany podľa poludňajšieho tieňa. Vymenuj hlavné a vedľajšie svetové strany. Určiť významné budovy podľa svetových strán. Ukáž hlavné svetové strany pred vchodom do školy. Nakresli, čo dôležité sa nachádza severne, východne, západne a južne od vchodu do školy. Povedz, ktoré sú hlavné časti kompasu, alebo buzoly. Urči, na ktorú svetovú stranu ukazuje tmavý koniec strelky. Urči pomocou kompasu alebo buzoly, čo sa nachádza od vášho stanovišťa na vedľajších svetových stranách. <i>Tvárnosť krajiny</i> Charakterizovať tvárnosť okolia obce, mesta. Uved' rozdiel medzi rovinou a pahorkatinou. Povedz, ktorý je najvyšší vrch v okolí obce. Opíš Vysoké Tatry z hľadiska tvárnosti</p>
<p>Zdravotná príprava</p>	<p>Zásady ochrany zdravia</p> <p>Hygiena tela a starostlivosť o chrup</p> <p>Správna životospráva</p> <p>Ošetrovanie a obväzovanie rán na prstoch ruky, laktá, oka a hlavy</p>	<p><i>Ochrana zdravia</i> Poznať časti ľudského tela a zásady správnej životosprávy. Vymenuj hlavné časti ľudského tela. Povedz, ako sa máš správne starať o svoje zuby. Povedz, prečo človek potrebuje pravidelný a dostatočný spánok. Vymenuj základné zásady správnej životosprávy. <i>Prvá pomoc pri poranení hornej končatiny a hlavy</i> Poznať zásady ošetrovania a obväzovania. Vysvetli, prečo je potrebné každé poranenie okamžite ošetriť.</p>

		<p>Popíš, ako by si ošetril povrchové poranenie hlavy. Ukáž na spolužiakovi ošetrovanie odreniny lakt'a. Na poranené prsty ruky použi správny obvaz</p>
--	--	---

Obsah tematických celkov 4. ročník

- a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana
- nebezpečné látky v okolí školy (amoniak, chlór a pod.), zásady ochrany, prvá pomoc pri zasiahnutí organizmu;
 - použitie detskej ochrannej masky, nasadzovanie spolužiakovi (DM-1, CM3-3/h);
 - význam a použitie improvizovaných prostriedkov individuálnej ochrany – protichemickej a protiradiačnej;
 - ukážka detského ochranného vaku (DV-75) a detskej kazajky (DK-88);
 - činnosť pri varovných signáloch CO;
 - zásady vykonania čiastočnej hygienickej očisty.
- b) Zdravotná príprava
- starostlivosť o vitálne ústroje ľudského organizmu;
 - zdravie a choroby, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi;
 - obväzovanie nohy, kolena, lýtka, stehna;
 - jednoduché obväzovanie ovínadlami a šatkami pri povrchovom poranení rúk, nôh, prstov.
- c) Pohyb a pobyt v prírode
- určovanie hraníc SR a susediacich štátov na mape;
 - určovanie nadmorských výšok na mape okolia;
 - jednoduchý odhad krátkych vzdialeností;
 - jednoduchý náčrt pochodu, kresba okolia stanovišťa – panoráma;
 - čítanie z mapy – podľa farieb a topografických značiek;
 - určovanie svetových strán na mape a podľa mapy;
 - starostlivosť o lesné zvieratá a vtáctvo;
 - význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu;
 - zásady uhasenia ohniska.

Vzdelávací štandard

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana	<p>Nebezpečné (zdraviu škodlivé) látky</p> <p>Možnosti výskytu nebezpečných látok v okolí školy</p> <p>Predlekárska pomoc v prípade zasiahnutia organizmu zdraviu škodlivými látkami</p> <p>Opatrenia na ochranu životov, zdravia v prípade vzniku mimoriadnej udalosti</p> <p>Čiastočná hygienická očista a jej význam pre ochranu zdravia</p> <p>Detské ochranné prostriedky (ochranná maska, kazajka, vak), ich význam a použitie</p>	<p><i>Nebezpečné látky – druhy, zásady ochrany</i></p> <p>Získať prehľad o nebezpečných látkach vyskytujúcich sa v okolí školy a bydliska.</p> <p>Vymenuj aspoň tri priemyselné podniky (závody), ktoré v okolí školy a bydliska pracujú s nebezpečnými látkami.</p> <p>Povedz, ktoré zdraviu škodlivé látky poznáš.</p> <p>Urči, v ktorom smere sa šíri nebezpečná látka pri poveternostných podmienkach a ktorým smerom opustíš ohrozený priestor.</p> <p>Povedz, načo môžu byť použité nebezpečné látky v prípade teroristického útoku.</p> <p><i>Detské prostriedky individuálnej ochrany</i></p> <p>Poznať základné prostriedky ochrany detí.</p> <p>Vymenuj najzákladnejšie prostriedky detskej ochrany dýchacích ciest a očí.</p>

		<p>Uved' vek detí pre použitie ochranej masky DM 1.</p> <p>Vymenuj najznámejšie prostriedky na improvizovanú ochranu celého tela.</p> <p>Urči, v akej polohe je maska v prípade jej nasadenia.</p> <p>Uved' základné činnosti pri čiastočnej hygienickej očiste tela a vysvetli jej význam.</p>
Pohyb a pobyt v prírode	<p>Hranice Slovenskej republiky a ich poloha k susedným štátom na mape</p> <p>Význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu</p> <p>Základné zásady pri táborení v prírode</p> <p>Základné úkony práce s mapou – určovanie svetových strán podľa mapy, čítanie z mapy podľa farieb a základných topografických značiek, určovanie nadmorských výšok a jednoduchý odhad krátkych vzdialeností</p> <p>Jednoduchý náčrt pochodu, panoramatický náčrt</p>	<p><i>Mapy, základné činnosti pri práci s mapou</i></p> <p>Vedieť základné úkony pri práci s mapou.</p> <p>Urči na mape sever a ostatné svetové strany.</p> <p>Uved' štáty, s ktorými máme spoločné hranice.</p> <p>Ukáž na mape miesto kde žiješ.</p> <p>Poznať základné topografické značky a čítanie z mapy.</p> <p>Urči na mape Slovenska najznámejšiu nížinu a vysočinu.</p> <p>Uved' farbu, ktorá sa používa pre označenie riek a jazier na mape.</p> <p>Nájdí na mape dve jaskyne.</p> <p>Poznať obsah mapy.</p> <p>Povedz, podľa čoho určíš, kde je na mape sever.</p> <p>Povedz, akou topografickou značkou sa značí obec, cesty a železnice.</p> <p>Ukáž na mape vrstevnicu a charakterizuj ju.</p> <p>Urči výškový rozdiel dvoch ľubovoľných bodov na mape.</p> <p><i>2. Typy náčrtov a zhotovenie jednoduchého náčrtu</i></p> <p>Zhotovenie jednoduchých náčrtov pochodu. Nakresli jednoduchý plán (situačný náčrt) ulice, na ktorej sa nachádza škola.</p> <p>Popíš rozdiel medzi situačným a panoramatickým náčrtom.</p> <p>Vedieť vysvetliť odhad vzdialeností.</p> <p>Urči dĺžku svojho kroku a dvojkroku.</p> <p>Opíš spôsob jednoduchého odhadu vzdialenosti krokováním</p>
Zdravotná príprava	<p>Základné životné funkcie ľudského organizmu a ich význam</p> <p>Hodnota zdravia, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi</p> <p>Pojmy prvej pomoci</p> <p>Obväzová technika kolena a lýtka</p> <p>Použitie trojrohej šatky pri znehybnení hornej končatiny</p> <p>Zásady poskytovania prvej pomoci</p>	<p><i>Základné životné funkcie</i></p> <p>Poznať, kedy človek potrebuje prvú pomoc.</p> <p>Povedz, čo patrí k základným životným funkciám ľudského tela.</p> <p>Uved', ako realizujeme kontrolu vedomia.</p> <p>Ukáž na spolužiakovi, kde položíme ruky pri kontrole dýchania.</p> <p>Ukáž miesta, kde nahmatáme pulz.</p> <p><i>Praktické precvičenie obväzovej techniky pri jednoduchých poraneniach horných a dolných končatín</i></p> <p>Poznať zásady obväzovej techniky.</p>

	pri jednoduchých poraneniach	Uved', kedy požívame obvinadlo a kedy šatkový obvaz. Vysvetli, na čo musíme dávať pozor pri prikladaní obvinadla. Demonštruj, ako sa prikladá obvinadlo. Ukáž dva spôsoby ako upevníme koniec obvinadla. Demonštruj na spolužiakovi špirálový obvaz lýtka a znehybnenie hornej končatiny trojrohou šatkou.
--	------------------------------	--

Bezpečnostné opatrenia pri didaktických hrách

Za organizáciu ochrany a bezpečnosti pri uskutočňovaní didaktických hier zodpovedá vedúci didaktických hier, ktorý je povinný:

- zorganizovať označenie priestoru DH, označenie a ohraničenie nebezpečných priechodov a miest,
- označiť miesta imitácie a zaistiť bezpečnosť pri označení jednotlivých situácií,
- spracovať pokyny pre bezpečnostné opatrenia pri cvičení,
- kontrolovať dodržiavanie bezpečnostných opatrení počas cvičenia.

Za dodržiavanie bezpečnostných opatrení počas didaktických hier sú zodpovední pedagogickí zamestnanci na jednotlivých stanoviskách, ktorí sú povinní:

- oboznámiť žiakov so stanovenými bezpečnostnými opatreniami,
- kontrolovať dodržiavanie bezpečnostných opatrení, najmä počas imitácie a praktickej činnosti.

Počas didaktických hier je zakázané:

- používať nesprávnu či poškodenú techniku a dopravné prostriedky,
- používať nesprávne a poškodené imitačné prostriedky,
- používať zápalné a dymové
- uskutočňovať cvičné výbuchy,
- dotýkať sa vodičov elektrickej energie a vodivých kovových predmetov,
- pohybovať sa v nebezpečných miestach,
- rozkladať oheň v lesných porastoch a na miestach s možnosťou vzniku požiaru,
- piť vodu z nepreverených vodných zdrojov.

Na zaistenie bezpečnosti sa musia dodržiavať tieto špecifické opatrenia:

- dodržiavať stanovené bezpečnostné opatrenia pre činnosť v príslušnom objekte),
- pri činnosti v rámci didaktických hier zabezpečiť jednotlivé miesta proti poškodeniu,
- zabrániť prípadnému narušeniu inžinierskych sietí,
- uskutočniť prieskum predpokladaných miest určených pre didaktické hry,
- priestory činnosti označiť stanovenými značkami.

Pri činnosti v lesných priestoroch:

- uskutočniť prieskum a označiť nebezpečné a nepriechodné miesta,
- zaistiť dodržiavanie všetkých protipožiarnych opatrení,
- zabezpečiť zdravotnícke opatrenia pri možnom úraze, proti uštipnutiu a pod.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú: encyklopédie, odborná literatúra, časopisy, obrázkový materiál, nástenné obrazy, odborné publikácie k daným témam, webové stránky, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.